

REDACTIA
Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
In Austro-Ungaria:
un an 20 cor. pe 1/2
10 cor.; pe 1/4 de an
cor.; pe 1 luna 2 cor.
In de Duminecă pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

manuscripte nu se napotiază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Dea apropierei politice

intre

Maghiari și Români.

II

Din aceste sentențe și principii
poate construi cu destulă precizie
direcția politică a guvernului
pe care îl privește la cestiunea națio-
nalității.

Constatăm cu satisfacție, că în
discursurile-program ale ministru-
președinte nu ne întâlnim cu
expresiunea: stat național-maghiar.
și limba maghiară, precum se știe,
poate să deosibească, ca limba
mână, adjectivele „maghiar” și „un-
gar” unul de altul; limba maghiară
e numai un singur cuvânt pentru
ambele concepțiuni, totuși nu putem
rămâne la indoială, dacă dl Széll în-
țelege prin determinarea sa un
stat național de rassă sau un stat
maghiar. Nu putem rămâne la indo-
ială fiindcă, eliminând expresiunea
ministru de „stat național maghiar”,
înlocuim prin expresiunea istorică
corectă: „națiunea politică ungară
maghiară”. În această expresiune isto-
rică nu se poate înlocui adjectivul
„maghiar” prin adjectivul „maghiar”,
facând aceasta, expresiunea de-
vine fără înțeles.

Va să zică națiunea politică un-
gară unitară este statul unguresc și
acesta îl are dl Széll în vedere,
statul maghiar național de rassă
șovinistilor și al extremiștilor. Deo-
re că este mare și esențială. În
statul maghiar național de rassă noi
maghiarii n'avem nici un loc; acest
stat nu ne poate da nimic decât per-
judiciu și ne lepăda de naționalita-
tea noastră și a ne prefăca Ma-
gari.

Din națiunea politică ungară uni-
tară însă facem și noi ca Români
și ba această națiune politică
nu poate exista fără noi Români
Prin urmare statul ungar, care
constitue tocmai din națiunea po-
litică ungară unitară, este dator să ne
nouă Românilor întocmai ce da
maghiarilor, fiindcă cu toții la un loc
constituim națiunea politică, care este
statul ungar.

Pentru a preciza și mai bine
expresiunea sa, dl Széll protestează
împotriva unei politici de rassă,
pe numai într'un stat maghiar s'ar
face, vorbește în alta parte de
„maghiarii ai unei și aceeași patrii”
nu folosește nici odată cuvântul
„stat”, ce-l auzim atât de
des din gura șovinistilor.

Așa dar toate expresiunile folo-
rite de ministru-președinte sunt în
concordanță cu un stat ungar și nu
maghiar, cu o națiune politică un-
gară și nu cu o națiune de rassă
maghiară.

Dl Széll este fără indoială un
om de stat înțelept, care își dă
seama bine seama, că pe cât timp la
Arad se face politica de rassă,
una din naționalitățile Ungariei nu

se poate apropia de Maghiari, și că
atunci, când acolo se va face poli-
tică de stat ungar, se deschid și por-
țile pentru „fiii poligloți” ai unei și
aceeași patrii.

Statul național maghiar de rassă
este zidul despărțitor între noi și Ma-
ghiari și acesta nu ne va permite să
ne unim nici odată.

Înlăturată această piedecă, deo-
camdată din programul guvernului,
dl Széll și-a netezit calea de minune
și se găsește la largul său. Dsa
poate să proclame principiul, că sta-
tul ungar trebuie să dea dreptul fie-
căruia, fie el Român, Maghiar, Ger-
man etc; că statul ungar trebuie să
aibă o politică justă pe întreaga linie:
să nu persecute, să nu jignească, să
nu fie violentă, ci să prevină, să
protejeze, să menajeze, să mulțu-
mească...

Dacă aceasta va fi într'adever
în viitor politica statului ungar și a
guvernului său, nimeni nu se poate
îndoii că se va înălța acel „castel
puternic”, unde și noi Români, îm-
preună cu ceilalți frați, vom afla va-
tra noastră, unde am putea trăi mul-
țumiți, unde ne vom simți bine și
unde am apela la protejia sta-
tului ungar. Dacă dl Széll va ajunge
să vadă înălțat „castelul puternic”,
sau cel puțin puse temelile lui,
se mai poate cineva teme în serios
de întreprinderi și agitări contra sta-
tului ungar și contra națiunii poli-
tice ungare unitare? Dar cine ar în-
treprinde ceva sau ar agita? Ro-
mânii? Dar, Românii vor fi ală-
turi de Maghiari, domni și stăpâni
„Castelului”, unde își au vatra lor,
unde își găsească mulțumirea lor, unde
au tot ce un stat și o patrie le poate
oferi. Nu se poate presupune nici
admite, ca Românii să lucreze când-
va în contra intereselor lor proprii
și să caute a slăbi sau a distruge
zidurile „Castelului”.

Dl C. Széll a ridicat și o mă-
ciucă mare, ca să amenințe pe „Daco-
Români”. Paguba de atâta osteneală!
Sau era numai vorba de producerea
„aplauselor furtunoase” în camera
deputaților? Dl C. Széll a calificat
aspirațiunile „Daco-Românismului” de
nemature și monstruoase. Noi Ro-
mânii am întrecut pe dl C. Széll,
câci le-am declarat în atâtea rânduri
și prin voci autorizate de absurde,
dacă ar exista. Ele există însă nu-
mai în fantasia unor politicieni — ne-
români. Care om politic serios ar
putea să se angajeze pentru aspi-
rațiuni absurde?

Reasumând, nu putem nega că
prin declarațiunile sale ministru-pre-
ședinte a deschis un drum pentru o
apropiere politică între Maghiari și
Români și astfel înțelegerea între
aceste două popoare devine discu-
tabilă. În discursul său de la Fe-
bruarie dl C. Széll ne spune, că
dl Iosif Gall, compatriotul nostru și
membru al Casei magnaților, a căutat
să-i vorbească, însă din motive tactice
și-a acordat o audiență pentru mai
târziu. Și „Telegraful Român” s'a
grăbit a arăta condițiunile în care

guvernul ar putea mulțumi pe Ro-
mânii. De altă parte oficiosul „Pester
Lloyd” scrie în primul său din ace-
eași zi:

„Ne bucurăm de noua deturnare și
felicitați pe ministru-președinte pentru
inițierea sa pe cât de curajoasă pe atât
de prudentă. Avea-va ea și un succes?
„Aceasta va atina de la împregiurarea, dacă
„naționalitățile și indeosebi Românii vor
„voi să folosească în mod favorabil aceste
„dispozițiuni favorabile ale guvernului. În
„mâinile lor este soarta împăcării și a
„păcii, asupra lor cade și răspunderea.

Indeosebi Românii! Dar' Ro-
mânii în ce mod se-și manifeste
voința lor? Nu vede dl Széll că poli-
tica statului ungar, care — în teorie
— ar trebui „să prevină”, „să me-
nageze”, „să mulțumească”, „să nu
persecute”, „să nu jignească”, „să
fie justă pe toată linia”, „se de-
dreptul fiecăruia”, ne ține în practică
și de fapt atât de încetușăși, încât
nu putem nici să ne manifestăm
voința. Cum să răspundem noi
cuvintelor frumoase și dulci esite din
graiul guvernului, când mâna de fer
a aceluiași guvern s'a implantat în
gâtul nostru și genunchele lui ni s'a
pus în piept? Dacă soarta păcii
acestei țări este în mâinile noastre,
dacă încercați pe umerii noștri o
răspundere atât de mare, dați-ne
totodată cel puțin atâta libertate, ca
să putem vorbi, ca să ne manifestăm
voința!

Dl Gall este un domn foarte
onorabil, foarte învățat și cu o înaltă
pozițiune; I. P. S. Metropolit Meșianu
— dacă P-sa a vorbit prin „Telegraful
Român” — este un prelat îmbătrânit
în o lucrare obositoare pentru cul-
tura fiilor săi suferinți, și nu mă în-
doiesc că ambii înalți dignitari pot
să contribuie în mod însemnat la suc-
cesul, lângă care „Pester Lloyd”
pune astăzi un semn de întrebare.
Interesele țării, interesele statului
unguresc, interesele națiunii politice
ungare unitare pretind însă ca pacea
să fie încheiată și consfințită de po-
poare și nu de particulari. Prin urmare
poporul român trebuie să-și spună cuvân-
tul. Să-i-se dea puțină speranță spre acest
sfârșit, ceea-ce tot dela guvern atârna.

Eugen Brote.

Lupta confesională dintre Unguri și
preocupă și pe primatul catolic Vaszary,
care în ședința de la 29 Martie a societății
„Szt. István” în vorbirea sa de deschidere a
constatat, că între Ungurii de diferite con-
fesii: „domniștea și neînțelegera”,
așa că „plin de mâhnire în inimă și cu
sufletul cernit ar trebui să exclamăm cu sf.
Petru către Galatenii ce se certau: „Și în-
vicem mordetis, videte, ne an invicem
consumamini!” (Dacă vă certăți, băgați de
seamă să nu vă și nimiciți!”.

Exr' „B. Hirlap” (de la 30 Martie)
comentând la loc de frunte cuvintele lui
Vaszary, zice că pricina tuturor relelor
confesionale sunt legile bisericești, prin cari
„legăturile dintre preoți și biserică au

slăbit, s'a știrbit autoritatea preoților și s'au
micșorat venitele acestora”.

Noul ministru a latere. Fostă oficială
în numărul de erf publică decretul Monar-
chului, prin care contele Széchenyi Gyula
este numit ministru pe lângă persoana Ma-
jestății Sale. Noul ministru e în vârstă de
peste 70 de ani.

DIN ROMANIA

Recepțiune la Academie.

Vineri după amiază a avut loc la
Academie ședința solemnă pentru recepți-
unea dlui C. Erbiceanu, doctor în teologie
și profesor la Universitatea din București.
Ședința a fost prezidată de M. S. Re-
gele, asistat de A. S. R. Principele Moște-
nitor.

În discursul său de recepțiune, noul
academician a vorbit despre Protosinghelul
Naum, de pe lângă Episcopia Rimnicului,
ale cărui virtuți duhovnicești și a căruia
fertilă activitate pe tărâmul bisericesc, cul-
tural și național, îi rezervă frumoase pagini
în istoria redemptoarei naționale, la începutul
secolului trecut.

Protosinghelul Naum, originar din
Transilvania și venit de peste Carpați, din
pricina persecuțiilor bisericești, n'a încetat
un moment de a da pildă virtuții, a lupta
din răzputeri în contra influenței grecismu-
lui, a sprinzi școala românească și a re-
deștepta simțământul național.

Pe tărâmul literaturii, lucrările didac-
tice, bisericești și istorice ale Protosinghe-
lului Naum sunt de valoare reală.

Din partea Academiei a răspuns dl
Dim. A. Sturdza, într'o cuvântare măiastră
și plină de însuflețire.

Dsa, după-ce a arătat meritele lite-
rare ale vechiului profesor și scriitor bise-
ricesc, C. Erbiceanu, și după ce amintește
rolul frumos pe care l'a avut în viața sa
Protosinghelul Naum, intră în considerațiunile
mai înalte și expune cum biserică noastră
și slugitoșii ei, în cursul vremurilor, au fost,
nu numai propovăduitorii cuvântului sublim
al Evangheliei, ci și stâncă puternică de
care s'au isbit și s'au sfărâmat toate încercă-
rile străinilor de a ne pângări limba și
de a ne robi neamul.

Biserica românească, depozitară a lim-
bei strămoșești, a culturii naționale și a
patriotismului însuflețitor, are astăzi aceeași
misiune înaltă de a ne arăta calea binelui
și a ne îmbărbăta în lupta pentru țeară și
neam.

După cuvântarea dlui Dim. A. Sturdza,
scoperișă de aplauze furtunoase, ședința a
fost ridicată la orele 3 și un sfert.

Iubileul Gubernatis.

Cu ocazia iubileului dlui Gubernatis,
s'a hotărât baterea și trimiterea unei me-
dalii comemorative. Acum acea medalie de
argint, gravată de meritosul nostru sculptor
dl Dumitrescu, este gata. Pe una din fețe
este gravată efigia Ateneului, ear pe verso:
„Comitetul Aug. de Gubernatis, ilustrului
amic al Românilor, la ocazia iubileului său
de 60 de ani. Admiratiune. Recunoștință.
București 1900, Aprilie 7”. Ea va fi trimisă
dlui de Gubernatis, însoțită de o
adresă tipărită cu un gust artistic remar-
cabil, în atelierul dlui Carol Göbl.

Concertul Aurelia Cionca.

Mercuri seara a avut loc la Ateneul
Român concertul copilșii-fenomen, Aurelia
Cionca.

Ateneul era literalmente plin cu tot
ce capitala are mai distins. Cel mai mulți
părinți au ținut să-și aducă și gingașele
odrasle spre a le inspira, de sigur, dragoste

pentru muzică dându-le un viu exemplu în mitica concertantă.

Exercițiul programului a fost superb. Mulți ar fi avut impresia că s'ar găsi în fața unui vechiu și celebru musicant, dacă n'ar fi văzut minunea cu ochii.

Piese dificile din Weber, (Perpetuum mobile), din Chopin, Schumann, Liszt au fost executate la pian cu o tehnică fenomenală la un copil de 10—11 ani.

Aplauzele curgeau gârle ca o bine meritată răsplătă pentru mica dar deja celebra noastră artistă.

M. S. Regina neputând asista a trimis D-șoarei Cionca o păpușă, un adevărat cap d'opă, un Românaș mititel ca cei ce au figurat la expoziția de păpuși aranjată de M. Sa.

Publicul a oferit artistei cununi și doi drăg lași porumbei etc.

Toată lumea a fost de acord a recunoaște, că din această copilă ve eși o adevărată suverană în imperiul muzicii.

Revista externă.

Rusia și Bulgaria. S'ă prepară o schimbare însemnată în politica din Peninsula-Balcenică. Se recunoaște și în Sofia, că cercurile normative vieneze sunt consternate de atitudinea principelui bulgar Ferdinand, care demult deja în chip tainic negociază cu Rusia în detrimentul intereselor monarhiei noastre în Balcani; și, în același timp, diplomația rusească a fost și ea foarte neplăcut atinsă de chipul prietenesc cum a fost primit în timpul din urmă tinerul rege Alexandru al Sârbiei în Viena. Un conflict diplomatic, va să zică, apare acum între Viena și Petresburg. Lozinca Rușilor este: Țineți voi partea lui Milan, și noi vom sprigini pe Ferdinand-ul Bulgarilor.

De aci urmează, că în capitala Bulgariei—după-cum se vestește de-acolo—representanții diplomației ai puterilor străine stau în continuă corespondență telegrafică și rădă cu guvernele lor.

Zilele acestea la însărcinarea principelui Ferdinand, ministrul de război bulgar Papricov a plecat la Petersburg și după o știre mai nouă, în curând va fi convocată și Sobrania la ședințe extraordinare. De altă parte se vestește, că consilierul ministrului de finanțe rusesc Cobeco, sosit de curând în Sofia, este întâmpinat cu mari ovațiuni la palatul principelui și se zice, că acest personaj va sta încă în Sofia cel puțin două săptămâni, de unde va pleca direct la Burgas. Din acest incident din nou se svonește, că Rusia va organiza în Burgas un deposit de carbuni propriu, și privitor la asta o foaie bulgară publică deja și contractul, ce s'ar fi încheiat între Rusia și Bulgaria.

Eată câteva puncte din acest contract:

„Rusia se obligă a sprigini tendința Bulgariei de-a se ridica la rang de regat și ca unele părți ale Bulgariei, supuse Turciei, să-și capete autonomie; Macedonia se va împărți între Bulgaria și Muntenegru, și în schimbul acesteia Bulgaria și Muntenegru vor deveni membri ai marii alianțe slave. În timp de război armata ambelor țerișoare va face parte în armata rusească sub numirile: corp de armată balcan și corp de armată muntenegrean. În schimbul acestora Bulgaria cedează Rusiei partea sudică a portului Burgas pe timp de 50 de ani, unde Rusia poate să-și institue port pentru flotă, deposit de arme și carbuni și poate tot o dată să-și susțină acolo o garnisoană proprie de 5000 de oameni. Rusia primește cu Bulgaria chezeșia pentru ridicarea unui împrumut de o sută milioane franci, ear pentru scopul, cum să se întrebuițeze acest împrumut, va fi bizuit un împrumut rusesc; vasul de război bulgar „Nadejda“ și un nou vas ce se construiește sub numele „Balcan“—se vor pune sub comandă rusească.“

În cercuri diplomatice oamenii nu cred, ce-i drept, în autenticitatea contractului, din vorbă în vorbă, cum adevărat este pu-

blicat în foaia bulgară, dar' îl consideră cel puțin de foarte probabil.

Și acum, în fața acestei stări de lucruri, o foaie a fostului ministru president bulgar Grecov, intitulată „Nov-Vek“ scrie:

„Nori furtunoși se adună pe cerul Bulgariei. Principele se joacă în chip foarte ușuratic cu coroana țerii. Ei? Vom vedé, unde duce acest drum!“

Crisa parlamentului italian. De v'ro două săptămâni în parlamentul Italiei bătăuie o obstrucție, cum rar s'a văzut și care amenință cu serioasă criză întregul parlament. Pricina sunt următoarele antecedente:

În urma tulburărilor din 1898 de la Milano guvernul Pelloux a prezentat camerei niște proiecte de lege, cari aveau de țință înfrânarea tulburătorilor o dinel în stat și cari reduceau la un minim libertatea de intruire, libertatea cuvântului și a presei. Opoziția camerei însă a pășit cu violență împotriva proiectelor și astfel parlamentul a trebuit să se închidă și proiectele au fost puse în practică pe calea ordonanțelor. Înalta curte de cassajie însă a nimicit valoarea acestor ordonanțe și astfel guvernul din nou a trebuit acum să le aducă înaintea camerei în formă de proiecte.

Opoziția extremă tot pe tema aceasta a început deci earăși obstrucția și-a dus o cu succes timp de două săptămâni. Deși guvernul s'a declarat învoit să facă în proiect modificări esențiale, opoziția nu vrea de loc să cedeze. Zilele trecute deputatul guvernamental Cambry-D'Ambray a strimtoarea, în care se găsește cerutul a cerut modificarea statutelor camerei propunând reglementarea abuzului și a pretinde votare nominală în orice chestiune însemnată. Tocmai această propunere a agitat însă și mai mult obstrucția opoziției, al cărei cel mai înversunat membru a fost deputatul Pantano. Acesta a propus convocarea unei adunări naționale pentru revizuirea constituției. Această propunere a fost respinsă și a provocat cea mai aprinsă războire între guvern și opoziție; de mai multe ori în urma deselor scandaluri ședințele au trebuit a se închide înainte de timp, pentru-ca scandalul din nou să se repețească a doua și a treia zi. Joi trecută însuși ministrul-president Pelloux a propus sistarea discuției asupra acestor chestii și amânarea ședințelor până la 3 Aprilie, când să se înceapă desbaterea asupra proiectelor de lege economică. Fiind primită propunerea de majoritatea camerei fără discuție, — au urmat scandaluri și mai pronunțate. S'au produs în cameră adevărate încierări și opoziția amenința cu bătaie pe toți ministri.

Cu toate acestea foile italiene spun, că s'a făcut modificarea statutelor camerei, în sensul căreia presidentul prin intervenirea camerei are dreptul să aplice censura împotriva deputaților obstrucționiști, adevărat a-l exclude din ședințe chiar și cu forță armată pe timp de 8—16 zile.

Crisa însă, mai a'les în urma acesteia, a devenit și mai acută. Știrile mai noue vestesc, că întreg presidentul camerei și-a dat acum demisia și, la propunerea ministrului-president Pelloux — alegerea noilor presidenti s'a hotărât să se facă în ședința de azi (Luni), 2 Aprilie n.

Din Bucovina.

Dieta Bucovinei — scrie „Patria“ — la aparență apare foarte liniștită și își concentrează activitatea în diversele comitete și comisii. Se svonește că deputații ruteni fac multă gălăgie plină de ură și ostilitate față de Români. Sermanul Stocki lipsește din țeară, fiind bolnav. Diosoarii actuali sunt Coco, luceafărul codrilor

Vijniței și Pihuleak, Ieremie etern-plângătorul.

La acestea „Patria“ în numărul său de Vineri mai adaugă: Cluburile se adună mereu și în consfătuiri. Miercuri d. a. a ținut clubul român earăși o conferință. Alta e convocată pe Vineri. Deputații români au tot rezonul a se consfătuiri serios, căci situația e gravă și responsabilitatea lor mare. Obiectul principal al desbaterilor de Miercuri a fost tactica, ce clubul român o va observa în dietă conform poziției sale opoziționale.

În public circulează cele mai contradictorie și hazardate svonuri a-upra situației. Se pretinde că guvernul va încerca din nou o lămurire cu partidul român. Aceste știri neliniștesc pe Rutenii nervoși, cari întrași odată în această doagă fac scene de gelozie și Germanilor.

Subcomisiunea instituită de clubul român a deliberat Miercuri și Joi și continuă lucrările sale până la finea săptămânii. La aceste consfătuiri au participat dnii bar. Hormuzachi, bar. Mustatza, II. Onciul și Dr. G. Popovici. Deputatul bar. George Vasilco, asemenea s'a relintors din călătoria ce a întreprins o în Orient, la Cernăuți, pentru a lua și D-sa parte la desbaterile camerei provinciale.

Ședința viitoare a dietei se va ține probabil Joi proxima.

Băncile Raiffeisen în Bucovina. Cetim în „Patria“: În raportul comitetului țării despre activitatea sa din anul 1899 aflăm următoarele date: Cu finea anului 1899 erau înființate 27 bănci sistem Raiffeisen. Din acestea 8 s'au înființat în anul 1898 și anume în comunele: Crasna Ilchi, Fundul Moldovei, Hliboca, Rarancea, Solca Glit, Stroești, Jadova și Horodnic-de sus. Dintre acestea numai cele din Crasna, Fundul Moldovei, Horodnic și Stroești și au început activitatea lor în anul 1898. În anul 1899 s'au înființat 19 bănci Raiffeisen și anume în: Arborea, Berhomet pe Sir-te, Botușana, Brodca, Frătăuți-vechi (german), Ilișești I. și Ilișești II. (una germană și alta română), Ițcani-noi, Lințești priv. și cameral, Lucaveț pe Srete, Malatinești, Mito-ul Dragomirnei, Panca, Robozna, Seletin, Stănești-de-jos, pe Ceremuș, Vama, Văslăuți și Volcineț. Sese din acest și anume cele din Arborea, Botușana, Frătăuți-vechi, Seletin, Stănești și Vama au început activitatea lor de abia în anul curent. Va să zică, în anul 1898 proporția între băncile române și cele neromâne era 4: 4, în anul 1899 însă proporția 6: 13.

Reorganizarea „Deșteptării“. „Patria“ află, că foaia populară „Deșteptarea“ e în ajunul unei importante reforme. Comitetul redacțional a luat decisiunea ca să edee „Deșteptarea“ în fie-care Duminecă, va să zică de patru-ori pe lună. Spre a face posibilă apariția acestei foi în fie-care Duminecă, s'a acvitat o putere jurnalistică, care e obligată să poarte grije perpetuă, ca „Deșteptarea“ să poată apăre totdeauna la timp și cât se poate de bogată în conținut. Sperăm că noul redactor va ști să facă din „Deșteptarea“ o foaie eminentă populară și va lăși-o în cele mai largi părturi ale poporului nostru. Preparativele au început deja și după cât știm, primul număr de Duminecă va fi numărul din Dumineca Paștilor. Prețul abonamentului, de sine înțeles, va fi urcat dela 2 la 3 fl. anual. Nu putem decât să salutăm — zice „Patria“ — cu toată căldura laudabilă intenție a comitetului redacțional. Apelăm la onorații noștri cetitori, să spriginească din respectul această întreprindere acviriând cât se poate de mulți abonenți, pentru-ca „Deșteptarea“ să poată exista și în epoca ei cea nouă.

Escrerea de concurse pentru parochii.

(Cea mai nouă modă de lege pentru noi).

În punctul acesta am fost în trecut cât se poate de inconsecvenți; nu avea nici un străin amestec în afacerile parochiei și era bine așa. De dragul unuia se reduceau parochiile dela prima la ultima și viceversa. Nu erau controlați decât de ai noștri, cari mai închideau din ochii în anumite casuri.

De soartea noastră se vede că guvernul s'a interesat (?) și ni-a înarticulat în lege

un minimal și un maximal de salariu, în viitor vom ave să ținem seamă.

Modalitățile din trecut vor înclecarea parochie resp. comitet parochescrerea concurselor în conțelegere ctopresbiterul tractual va trebui să ccea mai mare exactitate.

Parochiile astăzi după clasarea n sunt de 3 categorii, ear' după legea dotațiunea clerului avem 2 categorii, fără ajutor de stat, sau mai corect pe cari nu reflectează și cari reflectează trezirea dotațiunii din partea statului.

În toate chestiile mari și vitale, ni sunt de regulă foarte precauți și cspecți.

Așa a fost și guvernul nostru în troducerea căsătoriei civile cu adnezee a fost însă cât se poate de strategic privește regularea dotațiunii clerului.

A pipăit pulsul preoțimii în prin eliberarea ajutorului de stat, fost o cursă, o mrege pentru noi, bine zis a fost de mărul ceartă.

Prin acest ajutor s'a pus la praria noastră sufletească, căreia nu ia presta decât veteranul părinte Costin Comlăuș, care cu indignațiune l'a

Ca guvernul să nu apară parizând că succede treaba — a înartic lege acest ajutor și se dă celui ce i-se deschide celui ce bate.

Ca să controlezi însă actele ată rochi și să completezi multele neaj la aceasta se cere timp îndelungă bună cassadă de parale, și aceasta că colegii cu reflecții la completarea riiilor, supoartă atăta îndelungă răbdă

Începutul e însă greu și pe vcrurile vor merge strună.

Puse odată în curență aceste (nu cuincuenali) de salare, guvern controla și escrerea concurselor dchiile vacante, cari aproximativ vor să core-spundă datelor susțernute de cesori pentru completarea dotațiunii

Din acest motiv la escrerea com lor autoritățile competente vor trebă cu mare atențiune.

Că legea nu poate fi durabilă, statat, din momentul ce statul adm confesionalismul.

Și e natural să admită și a noască ca preotul să nu aibă pe răzima.

După o praxă însă de căți-va ales dacă preoții memaghiari prin dotațiunii s'ar dovedi de buni și părghit de maghiarisare, statul pă decretaze de funcționari ai sei, ca secularisând tot ce au bisericile a stirile astăzi.

Dacă însă preoții și respectiv aceasta — ca și multe altele — nă roadele așteptate, simplamente se n din nenumărate prieni, mai întâi ușureze poporul de sarcinile publice cum abia suportabile, ear cassada nu poate fi istovită de dragul pre dară din 5 în 5 ani avem alegeri

Poporul deja tânjește contralului cu care concurge la susținotului, dar apoi mai târziu ce va și că părintele capătă și de la ei sunt atât de trezi, nici noi mim, și le zicem: „atque alios vici sau, pe românește, au trecut preamuri și mai grele.

Din Banat.

De lângă Rachita, 17/30 Martie 1900.

În numărul 51 din „Tribuna” a apărut corespondența din Rachita, subscrisă de Blidariu, în care, între altele, atinge pe preotul de pe aici, că nu li-ar conveni perșoana rev. dn protopop, numindu-l „ardelean”; ca preot din vecinătate mă simt însemnat să răspund, că oare nu tot așa linte din inimă și dl Blidariu? Și apoi vede d-sa că, fiind instituit dl protopop peste voința preoșimii din tract, o să se învârtască lucruri peste puțință în ceea ce privește școala și biserica? Apoi pentru că, într'atâta își presupune d-sa că pactul Belințului ar fi de decăzut moralmente, cum este comuna Rachita, unde să a semănat vânt și astăzi seceră furtună, — și în îndreptăți a reflecta că nu dl Blidariu este chemat a dăscăli preoșimea din tractul Belințului.

Cât pentru cuvântul „ardelean” că ar conveni preoșilor de pe aici, spune severul, dar se poate lua în nume de rău unul când sinodul eparchial și întreaga biserică a săltat de bucurie că și-a putut lega de arhieriu pe fiul dieceșii și nu „ardelean”?

Astăzi suntem împăcați cu „ardeleanii” de vreme ce, din locul competente, s'au lămurit și mângâiași, că dl protopop va fi adevărată expresiune a tractului, reprezentând adevăratele interese ale bisericii și școlii confessionale, va fi și păzitor — la timpul său — ideii înființării școlii în Timișoara, idealul fie-cărui creștin gr. or. din Banat, prin urmare și a Blidariu, — și când odată lăudatul dl protopop nu va reprezenta acest ideal al tractului Belințului, cauză și motiv ne va săl numim tot ardelean, până atunci preoșimea îl suntem datorți cu reverință să punere flească, care l-o vom și doborâ.

E frumos că însuși dl Blidariu recunoaște și-a pierdut speranța, dar la aceasta li este vina? Oare nu d-sa? Cine a espereotul din Rachita în 1888 din coș, și l-a amovat din postul său? Cine a pe cel actual, cine a ales pe învățătorul clozan nepotul său? Oare nu dl Blidariu cu oam nîi sei? și astăzi preotul de acolo li este în cale, că comuna și a ales altor afară de placul d-sale, și că nu mai ales nici de reprezentant la comuna de membru în comitetul parochial!

A. li dorit să flu scris laude asupra Blidariu, pentru-ca vârsta și unele servizite în interesul bisericii și școlii din Rachita îl îndreptățiau la aceasta, înfericire însă d'uchul neliniștit față de el ce inteligent și om de rënd l-a redus la mângâierea că dl protopop îl va lua din treapta la care s'a pogorit dându-se cu poporul din Rachita.

Cunoaștem bine poporul din Rachita, că nu se mai lasă condus de învățătorul său, care cu sarcini mai însemnate nu merge la susținerea școlilor deși e a se numi mare proprietar, ci numai să se dividă în părți.

Cât despre preoșii de pe aici, asecul pe dl corespondent din Rachita, că rena dușmăniei al cărei fondator este în Rachita, să nu o însușească preoșii din vecinătate, căci aceștia își știu ferile de farisei, și poate d-sa nu cunoaște acum, că afară de familia sa nu mai recere năntea poporului din Rachita și cu oări aruncate fețelor bisericășii.

Dacă dl Blidariu se crede atins cu această reflexiune, ne vom provoca la faptă, și punem însă, că subscriindu-se emșcrit în zăvor, va și rămâne ca atare.

Cât despre alegerea de învățător: în preșentă, săvârșită în regulă și de organele competente. Venerabilul Consistor o va examina din actele publice ce li stau la dispoziție și de bunăseamă o va rezolva în interesul poporului și al păcii dorite și preoșii de „pe aici” și nu se va lăsa să fie de corespondențe de prin ziare.

mată și 2 divișii de călăreși au și reușit a-1 face pe Buri să se retragă la Brandfort. Englezii au ocupat câteva dealuri. Au avut însă pierderi destul de mari: 100 morți, 1 oficer omorât și 7 grav răniți.

Presa engleză începe de altfel să-și peardă răbdarea față de Roberts, care stă pe loc deja de trei săptămâni. Ministerul pentru a potoli presa, a invitat-o zilele acestea la un fel de convenire, unde s'au arătat motivele stăgnării armatei engleze. Una este că trebuie dres podul dela Modder, ca să se poată face comunicația pe calea ferată, ear' altul este adevărată senzație: la rîl Riet mareșalul Roberts a pierdut adică aproape întreaga proviziune (de muniții și hrană) așa că va trebui să treacă multă vreme până ce soldații să aibă cele necesare... Despre pierderea dela Riet a lui Roberts p'atunci se scrisese că el a fost silit să abandoneze vre-o sută de cară, pe când în realitate Buri îl luaseră trenul întreg.

Știrea cea mai recentă despre războiu este următoarea:

Londra, 31 Martie. Agenția Reuter primește din Bloemfontaine știrea că erit o luptă mare s'a dat lângă Karice. Buri au rezistat trei ore întregi Englezilor, împușcând strașnic în toate părțile. Tun aveau numai unul. În fața numărului covârșitor al Englezilor, ei s'au retras însă, ducând cu sine morții și răniții. La luptă n'au luat parte toate trupele bure de la Brandfort, ci se crede că Buri au făcut mai mult o demonstrație.

Lordul Roberts telegrafează: „In lupta de ieri am avut pierderi mai mari de cât credeam în primul moment. Au căzut 2 oficeri, răniți sunt 8, soldați morți vre-o 20, răniți 159, ear' dispăruți 3.

BRUXELA, 1 Aprilie. Printr'un decret presidential, Krüger a instituit un consiliu de războiu, care să conducă de aci încolo luptele. Fac parte din acest consiliu generalii Bota, Shalk și Erasmus și colonelii Willebois și Marevil. Krüger a plecat în tabăra de la Kroonstadt.

NOUȚĂȚI

Arad, 2 Aprilie 1900.

Delegațiunile școlare. Cetim în „Gazeta Trans.”: „Joi s'au întrunit delegațiunile școlare dela Biserica Sf. Nicolae din Scheiu și dela biserica Sf. Adormiri din cetatea Brașov pentru a se constitui și a alege noua Eforia școlară pe un period de trei ani. Președinte al delegațiunilor a fost ales dl notar regese Petru Nemeș. Conform regulamentului se cotesc listele persoanelor propuse de ambele comitete parochiale pentru a fi alese în Eforia școlară. Indată după cetire dl N. P. Petrescu, directorul filialei „Albina”, ia cuvântul și declară, că d-sa fiind îndeașun ocupat cu lucrările institutului, ce-l conduce, nu poate primi la nici un caz; să nu reflecteze la d-sa. După aceasta s'a procedat la alegere, care a provocat niște discursuri peste așteptare înfocate, cerându-se să se primească listele în total cum au fost propuse de ambele părți, ear de altă parte cerându-se alegerea s'cretă. În cele din urmă, neputându-se învoi, s'a făcut alegere secretă, care a dat următorul rezultat: Dela Sf. Nicolae au fost aleși în Eforia următorii domni: Ioan Petric, Vasilie Voinea, Dr. V. Saftu, Sterie Stingha, Arsenie Vlaicu și Dl. Pascu. Dela biserica din cetate au fost aleși d-nii: P. Nemeș, Dr. G. Baiulescu, Teodor Spudercă, Nicolae Flustureanu, Dr. Ios. Blaga și G. Chelariu — Eforia s'a constituit apoi, alegând ca președinte pe dl protopop Vas. Voinea și ca vicepreședinte pe dl Nicolae Flustureanu.

Logodnă. Dl Adrian P. Deseanu, funcționar la Consistoriul din Arad, și-a încredințat de fiitoare soție, Mercuri (15/28 Martie), pe amabila d-șoară Ana Popovici, fiica fostului notar G.

Popovici din Chitighaz.

Felicitările noastre sincere!

Ca talmaciu la tribunalul din Deva pentru limba română e numit dl Augustin Nicoară, proprietar și candidat de avocat în Deva.

Nou doctor în drept. În 24 Martie tinerul jurist absolvent Ioan Pop, fiul d-lui avocat Paul Pop din Beiuș, — a luat diploma de doctor în drept la universitatea din Cluj Noul doctor, abia în vârstă de 21 ani, a trecut acest rigoros cu succes strălucit după 2¹/₂ luni de la absolvirea cursurilor.

Felicitări sincere!

Deputați sinodali mireni în diecesa Caransebeșului. Ni-se scrie, că în cercul electoral Buziaș sunt aleși deputați mireni pentru Sinodul eparchial din diecesa Caransebeșului domni: George Ioanovici, proprietar mare și fost secretar de stat și Ioan Marcu, asesor consistoral și învățător în Bocșa Montană.

Deputați preoști la sinodul eparchial al Caransebeșului s'au mai ales: protopresbiterul Dr. George Popoviciu în Zgribesti; protopresbiterul Alexandru Popoviciu în Oravița; presbiterul Aurel Drăgan în Jebel; protopresbiterul Filip Adam în Sasca Montană; presbiterul Luca Lazarescu în Fișeș; presbiterul Ioan Cocora în Vêrșeș; presbiterul Mihail Blidariu în Bozoviciu și presbiterul David Terfaloagă în Reșița Montană

Averea națională. „Tribuna” (nrul 56) publică bilanțul averii naționale („Tipografia” societate pe acții, Sibiu). Datorii, pe cambii, ipotecă și pe credință sunt 48.186 fl. și 19 cr. Față de aceste pasive bilanțul prezintă cauția foilor (8250 fl.), casa națională (în bilanț e pus: casa institutului, pe semne ca cei-ce nu cunosc lucrurile să creadă că e vorba de cassă cu bani!) în valoare de 16.000 fl., litere 4836 fl., și... piese de rezistență... 9020 fl. cărți în magazini și 1921 fl. recușite de scris, și rezistențe pe la abonați 4938 fl. Se mai adaugă câte-va mărunchișuri și iese tocmai pe tocmai.

Bilanțul e făcut de Daianu, care, se știe, fusese nu numai director-politic, ci și gospodar peste averea națională. Cât de meșter e Daianu să facă bilanțe, se vede și din capul de operă publicat: toate se potrivesc până la cel din urmă creștar... Nu era greu să facă asta: pur și simplu a umflat cifrele (la activ), prețind casa cu vre-o 8 mil mai mult de cât prețuește, și din condeiele, creioanele, caietele și broșurile din librărie scoțând cărți în valoare de peste 10.000 fl.

Și în politică a umflat Daianu lucrurile. Ele s'au spart însă și azi școala daianistă e obiect de scârbă și rușine.

În josul bilanțului întocmit de Daianu, director executiv, sunt subscrisți d-nii Dr. I. Rațiu, Georg Pop de Băsești, ear ca comitet de supraveghiere figurează d-nii Dr. T. Mihali, Dr. D. Ciuta și Gerasim Domide.

Adunarea generală a acționarilor (averii naționale) este convocată pe 12 Aprilie n.

Ne va spune oare „Tribuna” cine sunt acționarii, cum s'a ajuns la acțiunii și ce se va hotărî la... adunarea generală?

De la Asociațiune. „Transilvania”, organul Asociațiunii spune, că afară de departământul sălăgian, care s'a distins mai de mult, în timpul din urmă excelează departământele: Timișocret, al cărui director este dl Emanuil Ungurian și al Oraviței în frunte cu dl Elia Trăila.

Un Român generalisim bur. Se dau amănunte foarte interesante despre generalul bur, Botha, care, după-cum anunță unele ziare — va fi numit generalisimul armatei bure, în locul eroului Joubert, care a încetat din viață.

Generalul Botha este Român transilvănean de origine, flu de grăușter român din comuna Ivesți, comitatul Bistrița-Năsăud.

El a fost oficer în armata austriacă. În 1881 a fost locotenent cu garnisoana în Agram, unde făcuse datorii prea mari, așa că a fost nevoit să demisioneze din armată. Apoi a plecat în Africa-de-Sud.

Tatăl seu trăiește încă și e în etate de 73 de ani. Ultima scrisoare a fiului către tatăl seu, scrisoare în românește, datează de la 17 Septembrie 1897.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul societății a punit la Brașov în 6/19 Martie ședință, la care au luat parte președintele Iosif Vulcan, secretarul Vasile Goldiș, cassarul P. Petrescu și membrul George Dima. S'a discutat tipărirea Anuarului societății, care se va pune sub tipar în Aprilie și va conține 12 portrete și biografiile de ale membrilor. S'a scontrat cassa gășindu-se toate hârțile și valorile în cea, mai bună ordine.

Dl B. P. Hașdeu, cunoscutul savant român s'a retras cu ziua de 1 Aprilie a. c. la pensie. Guvernul român a propus o recompensă națională de 1500 lei lunar ilustrului savant al României.

O invențiune la trenurile române. Toate mașinile sistem Orleans ale căilor ferate române au fost provăzute cu aparate Holdiu, la care se întrebuintează ca combustibil păcura în locul cărbunilor. Deja trenurile Nr. I și II. circuli cu locomobile înzestrate cu acest nou aparat.

Nouă societate comercială pe acții. Frunțașii din comuna Armeniș intenționează înființarea unei societăți comerciale cu un capital social de 8000 de coroane împărțit în 400 de acții. Subscrierea acțiilor se face până la 30 Aprilie st. n. a. c.

Reprezentatie de operă la Brașov. „Familia” află din isvor sigur, că Reuniunea română de muzică și cântăreț din Brașov sub conducerea d'ni George Dima va reprezenta la Paști opera „Noaptea de Granada” cu concursul baritonului D. Popovici și a tenorului Dumitrescu. O sêrbare artistică aceasta, de care Brașovul n'a mai avut. Ziarele bucureștene încă scriu că dl Dima va face cu corul seu și o excursiune la București, unde are să dea un concert în sala Ateneului Român. Felicităm din inimă aceste proiecte și nu ne indoim de loc, că succesul are să fie strălucit.

Spargerii și furturi în biserici. Ni-se sciu următoarele: În anul trecut niște făcători de rele au intrat în mai multe biserici în timp de noapte, furând puținele cruceri dăruiți sfințitor biserici de către credincioși. Ast-timp eărăși se repețește același lucru. Chiar în săptămâna trecută au spart ușile bisericii din Sârbești; nu au dus însă nimic, căci, precum se vede, hoții n'au găsit bani. La Ștei încă a spart hoții ușa bisericii — Unde-s oare gendarmii? Nu cumva ei își păzesc numai casarma?

Mine noue de aur. Din Londra se vestește, că pe țărmurii siberieni ai mării Behoing au fost decurând descoperite noue mine de aur, care sunt o continuare a câmpurilor de aur Alaska.

Moarte groaznică. O damă anume Sofia Heger din Viena, fiica unui general în pensie, — s'a sinucis zilele acestea într'un chip înfiorător. Și-a vârsat hainele cu petrol și li-a dat foc, astfel că nenorocita în scurtă vreme a ars cu desvîrșire și s'a sfîrșit în cele mai cumplite dureri.

Pricina acestei hotărîri oribile a fost, că nenorocita, ca fată bătrână (de 42 ani), ducea în timpul din urmă un traiu rēu cu numă-sa, care mereu o mustră pentru mințea ei ușuratică. Așa, de pildă, zilele trecute din nebăgare de seamă, nenorocita fată aruncase în flăcările focului niște hârți de valoare, în preț de 26.000 coroane. Astfel situația pentru d'nsa era insuportabilă.

ULTIM CUVĒNT.

Principele Wilhelm de Hess, ducându-se la Paris, făcu o vizită regelui Henric IV. Acesta îl întrebă:

— Voi Germanii faceți bine că veniți prin Franța ca să învățați limba și manierele franceze; dar noi ce am pute învăța de la voi?

— „Modestia”, Sire, îi răspunse principele german.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Red. respons.: Ioan Russu Șirianu.

Războiul buro-englez.

Cu data de 30 Martie Roberts telegrafa la Londra, că a fost silit să trimită pentru a alunga pe Buri cari s'au apropiat până dincoace de Brandfort (spre Bloemfontaine). Corpul 7 de ar-

130/1900.
vgrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a facseti kir. járásbírótság 1899. évi V. I. 700/2 számú végzése következtében Lázár György ügyvéd által képviselt „Victoria“ tak. pénztár javára Kaplónásán György és társ. ellen 374 kor. s jár. erejéig 1900. évi január hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 762 koronára becsült következő ingóságok u. m. lovak, kocsik, faépületek széna, hordók és kádak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a facseti kir. járásbírótság 1899. évi V. I. 700 számú végzése folytán 374 kor. tőkekövetelés, ennek 1899 évi április hó 7-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3 o/o váltó-díj és pedig összesen 71 kor, 10 fill.-ben bírósággal már megállapított költségek erejéig Kaplóna községben alperesek lakásuknál leendő eszközzésére újból 1900 évi április hó 5 ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéseivel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül-foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Facseten, 1900. évi márczius hó 8-án.

Weinzlerl Márton,
kir. bírósági végrehajtó.

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim cãlindar scos în tipografia noastră

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. poro postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

H. Rosenblüh și sot,

în Arad, Piața Libertății 19.

Novitățile noastre în
stofe de primăvară

au sosit și le avem în asortiment bogat

Mostre în provință trimitem gratuit.

Se pot căpăta în mare asortiment: covoare, perdele, plapome, saltele de cea mai bună calitate.

H. ROSENBLÜH și sot, ARAD.

H. ROSENBLÜH și sot, ARAD.
Pânză și pânzături pentru masă, stergare, damate și stafire (truso) pentru mîrese le avem solid confecționate și în asortiment bogat și permanent în deposit.

H. ROSENBLÜH și sot, ARAD.
Ciorapi împletiti de robi pentru dame, bărbați și copii, pe largă toată urcarea continuă a prețurilor, procurându-i în conștiință favorabile, în vîndem și mai departe tot cu prețurile cele vechi.

Stofe pentru reverenzi după ales. Veritabile mînuși de Carlsbad pentru dame, cu patru nasturi, părechia . . . 95 cr.

H. ROSENBLÜH și sot, ARAD.

UMBRELE asortiment bogat, se pot căpăta dela fl. 1.25 în sus.

Conducătorul prăvăliei: George Jankovits.